

Podstawowe dane osobowe recenzenta
dr hab. Rafał Grząka
Sztuki muzyczne, dyscyplina artystyczna instrumentalistyka
Adres do korespondencji:
Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie
ul. Okólnik 2, 00-368 Warszawa

Warszawa 5.10.2022

Recenzja pracy doktorskiej Pani mgr Aleny Budzinakovej-Palus

Zlecniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Uchwała Rady Wydziału Instrumentalnego RW II 158/2018-2019 z dnia 09.09.2019 roku oraz na podstawie art. 14 ust. 2 pkt. 2 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki w zw. z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Dotyczy:

- Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego RW II 53/2018-2019 z dnia 25.02.2019 roku w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego mgr Aleny Budzinakovej - Palus i wyznaczeniu promotora w osobie prof. dr hab. Elżbiety Rosińskiej
- Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego RW 158/2018-2019 z dnia 09.09.2019 roku w sprawie wyznaczenia recenzentów w przewodzie doktorskim mgr Aleny Budzinakovej - Palus

Rada Dyscypliny Artystycznej Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku działała w oparciu o art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, w związku z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 roku Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Podstawowe dane o kandydatce:

Pani mgr Alena Budzinakova - Palus urodziła się 31 marca 1987 roku w Koszycach na Słowacji. Naukę gry na akordeonie rozpoczęła w wieku 8 lat w Podstawowej Szkole Artystycznej w Koszycach, a następnie w Konserwatorium Muzycznym w Koszycach w klasie mgr. Jozefa Demjana. Następnie w

2012 roku uzyskała tytuł licencjata, a w 2014 magistra sztuki w Akademii Muzycznej w Krakowie w klasie dra hab. Pawła Palucha (obecnie prof. dra hab.). W latach 2012-2014 studiowała w Konservatorium Wien Privatuniversität pod kierunkiem Grzegorza Stopy. W 2018 roku ukończyła z wyróżnieniem studia podyplomowe Konzertexamen w Hochschule für Musik w Detmold (Niemcy). Ponadto Pani Alena Budzinakova - Palus brała udział w licznych warsztatach, szkoląc się pod okiem takich mistrzów jak: Mie Miki, Giorgio Dellarole, Matti Rantanen, Geir Draugsvoll, Veli Kujala, Klaudiusz Baran, Bogdan Dowlasz oraz Irgard Marie Tutchek.

W trakcie swojej edukacji Kandydatka została laureatką wielu konkursów i festiwali. Do najważniejszych zalicza: I nagrodę w 37 Międzynarodowym Konkursie Akordeonowym w Puli (Chorwacja 2012), I nagrodę w XVIII Mławskim Festiwalu Muzyki Akordeonowej (2012), I nagrodę na XVII Międzynarodowych Spotkaniach Akordeonowych w Sanoku (2012), I nagrodę w Międzynarodowym Konkursie Akordeonowym w Popradzie (2010), I nagrodę w IMC-UNESCO „Coupe Jeunesse” w Dunajskiej Stredzie (2010) oraz II nagrodę w XIV Gorlickich Konfrontacjach Akordeonowych (2011).

Pani Alena Budzinakova - Palus od lat prowadzi aktywną działalność koncertową głównie jako kameralistka współtworząc wraz ze swoim mężem Grzegorzem Palusem duet akordeonowy duoAccosphere. Zespół ten posiada w swym dorobku szereg nagród i wyróżnień. Do najważniejszych należą: I nagroda w 37 Międzynarodowym Konkursie Akordeonowym w Puli (2012, Chorwacja), I nagroda w XVII Międzynarodowych Spotkaniach Akordeonowych w Sanoku (2012), I nagroda na XVIII Mławskim Festiwalu Muzyki Akordeonowej (2012), I nagroda w Ogólnopolskim Konkursie Akordeonowym w Chełmie (2011), II nagroda w IV Ogólnopolskim Konkursie Akordeonowym im. A. Krzanowskiego w Czechowicach - Dziedzicach (2012) oraz III nagroda w XIV Międzynarodowych Konfrontacjach Akordeonowych w Gorlicach (2011). Duet występował w Polsce, Austrii, Bośni i Hercegowinie, Chinach, Danii, Litwie, Niemczech, Słowacji i Ukrainie, w takich salach jak: Sala Kameralna Filharmonii Berlińskiej (2018), Konzerthaus Detmold (2013), Tonhalle Düsseldorf (2015), Radio WDR 3 w Kolonii (2015), Związek Ukraińskich Kompozytorów w Kijowie (2015), Stift Klosterneuburg (2013), Instytut Polski w Wiedniu (2014), Conservatory Tianjin (2018), Central Conservatory w Pekinie (2018), National Centre for the Performing Arts w Pekinie (2018), Filarmonia im. K. Szymanowskiego w Krakowie (2014), Filharmonia im. H Wieniawskiego w Lublinie (2012) oraz Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach (2014-2018). W dorobku zespołu znajdują się występy w ramach prestiżowych festiwali i imprez kulturalnych, m.in. 8 Barendorfer Klassik Fest w Iserlohn (Niemcy), BachFest 2014 w Detmold (Niemcy), Festival „Day of Accordion and Bayan Music” w Kijowie, Festiwal Lutosławski Kontrolowany w Radomiu, Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej w Pelplinie i wiele innych.

Pani Alena Budzinakova - Palus występuje także w roli solistki z towarzyszeniem orkiestr. Wraz z duoAccosphere Kandydatka posiada w swym

dorobku dwie pełnometrażowe płyty wydane przez Sarton Records oraz Chopin University Press, ponadto dokonała nagrań dla Słowackiego Radia i Telewizji, niemieckiego Radio WDR 3 oraz oddziałów regionalnych Polskiego Radia w Krakowie i Rzeszowie.

W nawiązaniu do tematu dysertacji, Pani Alena Budzinakova - Palus prawykonowała dzieła takich twórców jak: Sven Ingo Koch, Peter Machajdik, Wołodymyr Runczak, Kira Maidenberg - Todorova, Renate Stivirna, Qigang Chen, Anna Sowa, Grzegorz Majka, Maciej Zimka, Wojciech Ziemowit Zych, Żaneta Rydzewska, Teoniki Rozynek, Martyna Kosecka, Katarzyna Krzewińska, Paweł Malinowski, Monika Szpyrka, Miłosz Bembinow. Kandydatka wystąpiła na Festiwalu Muzyki Współczesnej Warszawska Jesień w 2020 i 2021 roku, Festiwalu Sacrum i Profanum (2020), Krakowskim Festiwalu Akordeonowym, Festiwalu Musica Privata w Łodzi (2014), Festiwalu Sztuki Współczesnej Two Days and Two Nights w Odessie (2016) i wielu innych.

Ponadto, Kandydatka realizuje się w pracy pedagogicznej ucząc gry na akordeonie w następujących placówkach: Podstawowa Szkoła Artystyczna w Raslavicach (Słowacja) w latach 2007 - 2009, Szkoła Muzyczna I stopnia w Zespole Szkół i Przedszkola im. ks. prof. Józefa Tischnera w Domosławicach w latach 2012-2019, Zespół Państwowych Szkół Muzycznych w Bochni w latach 2018-2019, Zespole Państwowych Szkół Muzycznych II st. im. F. Chopina w Warszawie w latach 2019 - 2021. Prowadziła warsztaty mistrzowskie w Europejskim Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach (2018), a także w ramach Krakowskiego Festiwalu Akordeonowego (2018) oraz w Szkole Muzycznej I st. w Goleniowie.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska Pani mgr Aleny Budzinakovej - Palus zatytułowana **Różnorodność wykorzystania obsady duetu akordeonowego na podstawie wybranych przykładów współczesnej literatury akordeonowej** składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym (płyta CD) oraz jego opisu, tworząc logicznie przemyślany całościowy kształt zagadnienia. Dzieło artystyczne obejmuje prezentację następujących utworów:

1. Peter Machajdik - *Jeszcze chwila...* na duet akordeonowy (2018)
2. Wołodymyr Runczak - *Of Sisyphus and Prometheus - two instructive myths* na duet akordeonowy (2017)

Cz. I *Andante*

Cz. II

3. Wojciech Ziemowit Zych - *Promień wszechbieli* na duet akordeonowy i kwartet smyczkowy (2018)
4. Renate Stivirna - *The Tears of St. Lawrence (Perseids)* na duet akordeonowy i organy (2018)
5. Grzegorz Majka - *Testament ran* poemat wokalny na mezzosopran, baryton, duet akordeonowy i realizatora - sonorystę (2019)

Cz. I *Matce księdza Jerzego*

Cz. II *Czarna woda*

6. Tyler Versluis - *Quintet* na duet akordeonowy i trio stroikowe (2021)

Cz. I *Moderato*

Cz. II *Intermezzo*

Cz. III *Molto Allegro*

Łączny czas nagrania: 69'08"

Na płycie wystąpili:

duoAccosphere (1-6)

Alena Budzinakova - Palus - akordeon 2

Grzegorz Palus - akordeon 1

Airis String Quartet (3)

Aleksandra Czajor - Kowalska - skrzypce 1

Grażyna Zubik - skrzypce 2

Malwina Tkaczyk - altówka

Mateusz Mańka - wiolonczela

Wacław Golonka (4) - organy

Magda Niedbała - Solarz (5) - mezzosopran

Stanisław Duda (5) - baryton

Wiesław Ochwat (5) - realizator - sonorysta

Monika Sęk (6) - obój

Piotr Lato (6) - klarnet

Damian Lipień (6) fagot

Nagrania dokonano w Sali Koncertowej Filharmonii Świętokrzyskiej im. O. Kolberga w Kielcach w dniach 11-13.07.2020 oraz 29.11.2021 roku oraz w Sali Koncertowej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie w dniu 4.09.2020 roku. Za realizację nagrań i przygotowanie masteringu odpowiada Pani Katarzyna Rakowiecka - Rojsza.

W przedstawionym dziele artystycznym Doktorantka jawi się jako wybitna interpretatorka muzyki współczesnej. Szeroki wachlarz zastosowania duetu akordeonowego także w zestawieniu z innymi instrumentami i z głosem ludzkim to prawdziwe kompendium wiedzy na temat zgrania, dopasowania artykulacji, dynamiki i brzmienia. Utwory, które znalazły się na prezentowanej płycie to kompozycje bardzo wymagające, skomplikowane pod względem fakturalnym, rytmicznym i formalnym. Kandydatka bez najmniejszych uchy-

bień wykonuje partię drugiego akordeonu (choć w zasadzie podział na pierwszy i drugi akordeon jest tylko umowny, ponieważ obie partie są równorzędne), instrumenty brzmią pięknie, dźwięk nie jest forsowany, a dobór rejestrów sprawia, że duo Accopshere brzmi niemal jak jeden instrument. Obserwując od wielu lat działalność Pani Aleny Budzinakovej - Palus można stwierdzić, że jej wkład w rozwój repertuaru dedykowanego duetom akordeonowym jest nie do przecenienia, a zaprezentowany na płycie program, to jedynie wybór z bardzo szerokiej działalności artystycznej Kandydatki. Na szczególną uwagę zasługuje dbałość o najdrobniejsze szczegóły. Płyta brzmi imponująco, muzycy znakomicie korzystają z walorów akustycznych sal, w których dokonano nagrań, a Pani Katarzyna Rakowiecka - Rojsza sprawia, że całość jest spójna i intrygująca. W związku z powyższym, uważam że prezentowany album powinien doczekać się wydania.

Część opisowa pracy Pani Aleny Budzinakovej - Palus składa się z sześciu rozdziałów poprzedzonych wstępem oraz z zakończenia w formie podsumowania. Praca spełnia wszelkie standardy edytorskie, przykłady nutowe są czytelne. Pewne wątpliwości budzi brak bibliografii, odnośników do materiałów źródłowych, publikacji naukowych czy notek biograficznych, z których Kandydatka musiała korzystać przygotowując niniejszy opis. Każdy rozdział składa się z trzech podrozdziałów, w których znajdują się kolejno: nota biograficzna (kompozytora, którego utwór jest omawiany w danym rozdziale), twórczość z udziałem akordeonu (j.w.) oraz krótka analiza nagranych utworów. Taki układ sprawia, że pracę czyta się bardzo dobrze i jedynie w kilku fragmentach można odnieść wrażenie, że język polski nie jest macierzystym językiem Kandydatki. Zawarte w analizach przemyślenia i sugestie wykonawcze potwierdzają wysokie kompetencje i ogromne zaangażowanie Pani Aleny Budzinakovej - Palus w kreowanie nowej literatury akordeonowej. Na uwagę zasługują również katalogi utworów z udziałem akordeonu, wszystkich zarejestrowanych na płycie kompozytorów. Można na tej podstawie stwierdzić stopień wtajemniczenia danego twórcy w tajniki pisania na nasz instrument.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z dziełem artystycznym i jego opisem, autorstwa mgr Aleny Budzinakovej - Palus stwierdzam, że stanowi ono cenny wkład w rozwój akordeonistyki polskiej i światowej. Recenzowana praca w pełni rozwiązuje założone w temacie zagadnienia spełniając tym samym bez zastrzeżeń wymagania zapisów art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o *stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki*.

Wnoszę o przyjęcie pracy doktorskiej mgr Aleny Budzinakovej - Palus i dopuszczenie jej do publicznej obrony.

